

Я-КОНЦЕПЦІЯ ВІОЛЕТТИ ПЕТРІВНИ ФІЛІППОВОЇ

Я-концепція кандидата психологічних наук, доцента кафедри педагогіки та психології Херсонського державного університету Філіппової Віолетти Петрівни формувалася протягом досить складного життєвого шляху, на якому було чимало труднощів та перешкод, і який супроводжувала мрія – завжди відповідати високим суспільним нормам і очікуванням оточуючих. Мрія стала реальністю, адже чарівна та розумна жінка завжди намагалася розвивати свої здібності, багато працювала, була самокритичною людиною, прагнула завоювати авторитет серед колег та підвищити свій професійний статус. Вона адекватно сприймала своє Я-реальне і намагалася зменшити відстань між ним і Я-ідеальним. Це було могутнім та основним стимулом, рушійною силою постійної роботи над собою.

Становлення Я-концепції В.П. Філіппової відбувалося в ході нагромадження життєвого досвіду, який був великим, ґрунтовним і різноманітним. А розпочалося все 13 липня 1941 року, коли в м.Железноводську Ставропольського краю народилася дівчинка. Згодом вона закінчила середню школу із золотою медаллю, історичний факультет Саратовського державного університету з відзнакою та розпочала свою практичну діяльність.

Вона працювала інспектором дитячої кімнати міліції в м.Саратові (1967 р.), учителем історії в с.Отрадовці Новотроїцького району Херсонської області та у школі №8 м.Херсона (1968-1972 рр.), викладачем (з 1972 р.), а згодом доцентом кафедри педагогіки та психології Херсонського державного університету.

У 1969-1974 роках Віолетта Петрівна навчалася в аспірантурі при лабораторії учіння та розумового розвитку науково-дослідного інституту загальної і педагогічної психології АПН СРСР, після закінчення якої успішно захистила дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук з педагогічної психології на тему: «Индивидуально-психологические различия школьников в процессе усвоения истории».

У цей період з'явилися перші її наукові статті у провідних

---

* © *Єлькіна В.В., Кузьменко В.В., Слюсаренко Н.В.*

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

виданнях країни: «Динамика интеллектуального и эмоционального компонентов усвоения истории учащимися» (журнал «Советская педагогика», №9, 1975 г.), «Особенности усвоения истории древнего мира учащимися» (журнал «Преподавание истории в школе», №6, 1975 г.) та інші. А протягом свого життя, яке обірвалося передчасно 19 серпня 2006 року, В.П.Філіппова підготувала понад 100 наукових публікацій.

Віолетта Петрівна протягом кількох років очолювала кафедру педагогіки та психології Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів. За її участю на кафедрі було розпочато роботу за новим напрямом – практична психологія, а також створено спеціальний факультет «Психологія. Практична психологія» з перепідготовки практичних психологів для освітянської галузі, який діяв до 1997 року.

У подальші роки вона тісно співпрацювала зі структурними підрозділами інституту, спрямовуючи свої зусилля на надання практичної допомоги вчителям, психологам, вихователям, представникам адміністрації загальноосвітніх навчальних закладів області. Тільки за останній час і тільки на сторінках науково-методичного журналу «Таврійський вісник освіти» з'явилися її статті: «Визначення пізнавальної установки і мотивів навчання старшокласників в умовах профільної освіти» (№4, 2004 р.), «Базові центрації викладача вищої школи» (№1, 2005 р.), «Психологічні засади шкільної адаптації шестирічних першокласників» (№1, 2006 р.), «К вопросу современных исследований проблемы «Психология и культура» (№2, 2006 р.), «Роль невербальных средств общения учителя в адаптации шестилетних учащихся к школе» (№3, 2006 р.). Як бачимо, вони адресовані педагогам і психологам, які працюють з людьми різних вікових груп, що свідчить про широту інтересів В.П. Філіппової та прагнення через свої друковані праці надати допомогу якомога більшій кількості людей. У ці роки були й інші публікації в різних наукових та науково-методичних виданнях України.

Віолетта Петрівна присвятила свою професійну діяльність постійному оновленню змісту навчальних курсів «Психологія», «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Практична психологія», «Соціальна психологія» та розробці різноманітних спецкурсів, створенню для них навчально-методичного забезпечення (навчальних та робочих програм, методичних рекомендацій, тестових завдань для перевірки знань

Оформительские элементы

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

Оформительские элементы

з психології та ін.), пошуку творчих підходів до організації навчального процесу, впровадженню інноваційних особистісно орієнтованих навчальних технологій.

Саме тому лекції одного із найкращих психологів області вирізнялися чіткою структурою, що поєднувала: вступну частину, під час якої вона намагалася привернути увагу слухачів та підготувати їх до тривалого сприйняття інформації; основну частину, коли чітко, коротко, зрозуміло та аргументовано подавався матеріал теми; заключну частину, метою якої було не лише підведення підсумків та прогнозування наслідків, а й переконання слухачів у необхідності і доцільності ретельного вивчення навчального матеріалу.

В.П. Філіппова завжди намагалася якомога вище підняти планку свого Я-ідеального та якомога швидше подолати її, висувуючи до себе нові і нові вимоги, які максимально відповідали б власним можливостям та високому рівню домагань. Як наслідок, стала неординарним психологом і педагогом, вихователем цілої плеяди учнів, студентів, магістрантів, радником та старшим товаришем для аспірантів, наставником для молодих викладачів.

Я-концепція Віолетти Петрівни – це не маска, за якою ховається людина, а індивідуальний неповторний образ, що віддзеркалює достеменний зміст.

Ми, її колеги, завжди будемо пам'ятати розумну, інтелігентну, толерантну, скромну, чуйну, доброзичливу жінку, її прекрасні вислови, повні життєвої сили, дотепності та мудрості...